

Informace ze zdravotnictví Ústeckého kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Ústí nad Labem
5.9.2006

9

Tuberkulóza a respirační nemoci - činnost oboru v Ústeckém kraji v roce 2005

*Tuberculosis and Diseases of the Respiratory System - Activity in Branch
in the Ústecký region in 2005*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí v Ústeckém kraji v roce 2005 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích a léčebnách TBC a respiračních nemocí.

Summary

Information on health service activity in the branch of tuberculosis and diseases of the respiratory system in the Ústecký region in 2005 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals and institutes for TB and respiratory diseases.

Podkladem pro zpracování dat byly výkazy vyplněné odděleními (pracovišti) oboru tuberkulózy a respiračních nemocí (TRN). Tyto výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v ČR na rok 2005 a jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz (NZIS / Výkazy 2005). Program byl sestaven v souladu se zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Návratnost výkazů byla 100 %. Údaje pro výpočty relací na obyvatelstvo byly získány z dostupných materiálů ČSÚ.

IZK o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí v kraji v předchozích letech jsou dostupné na internetových stránkách ústavu v části Rychlé informace.

Na mapce je znázorněno rozložení zdravotnických zařízení poskytujících ambulantní i lůžkovou péči k 31.12.2005. Jsou zde zahrnuta i odloučená pracoviště. Naopak pracoviště, která ukončila během roku činnost zde na rozdíl od údajů uvedených v první tabulce zahrnuta nejsou.

V roce 2005 zabezpečovalo ambulantní péči v oboru tuberkulózy a respiračních nemocí (dále jen TRN) 28,95 lékařů a 52,84 ZPBD v celkovém počtu 29 zdravotnických zařízení (dále jen ZZ). Stejně jako v loňském roce byla největší část péče soustředěna do samostatných ordinací lékařů a to jak počtem zdravotnických pracovníků (57 % lékařů a ZPBD), tak počtem vyšetření (61 %). V přepočtu na 100 tisíc obyvatel bylo v kraji 3,5 lékařů (ČR 3,3), na jedno lékařské místo tohoto oboru připadlo v kraji 28 434 obyvatel (ČR 30 430).

V ordinacích TRN bylo provedeno více než 175 tisíc ošetření - vyšetření (dále jen ošetření), přičemž v průměru na jednoho lékaře připadlo 6 000 ošetření. Zatímco republikový průměr se v posledních třech letech téměř nezměnil, v kraji došlo po růstu tohoto ukazatele v roce 2003 a 2004 k jeho výraznému snížení v roce 2005. Vytíženost lékařů byla nepatrně nižší i ve srovnání s průměrem v ČR.

Proti tuberkulóze bylo v kraji očkováno téměř 6000 osob. Nejpočetnější skupinou očkovaných byly děti ve věku 11 let (90 %).

V roce 2005 se potvrzuje vzrůstající trend počtu dispenzarizovaných osob v posledních letech. Pod stálým lékařským dohledem bylo přes 42 tisíc osob (z toho 44 % žen), tj. dvakrát více než v roce 2000. V přepočtu na 10 tisíc obyvatel byl celkový počet dispenzarizovaných v kraji nepatrně vyšší než v ČR. Nejčastější příčinou dispenzarizace (56 %) byla chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN). Toto onemocnění bylo v roce 2005 nově zařazeno do sledování v členění na jednotlivá stadia (dříve chronická bronchitida a emfyzém plic). Další nejčastější příčinou dispenzarizace na odděleních TRN v kraji bylo astma bronchiale (24 %), které je nově sledováno podle 4 stupňů závažnosti, a zánětlivá onemocnění plic.

Ambulantní pracoviště TRN evidovala necelých 4 900 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakteriózou. V porovnání s ČR je počet těchto osob na 100 tisíc obyvatel dvakrát vyšší. Dále byly sledovány osoby se zvýšeným rizikem onemocnění plicní rakovinou, tzn. kuřáci s vysokým konzumem cigaret, osoby s dysplastickými buňkami ve sputu a osoby s profesionální expozicí kancerogenů, ovšem srovnání mezi okresy je pouze orientační, protože některá zařízení jejich počty nevykazují.

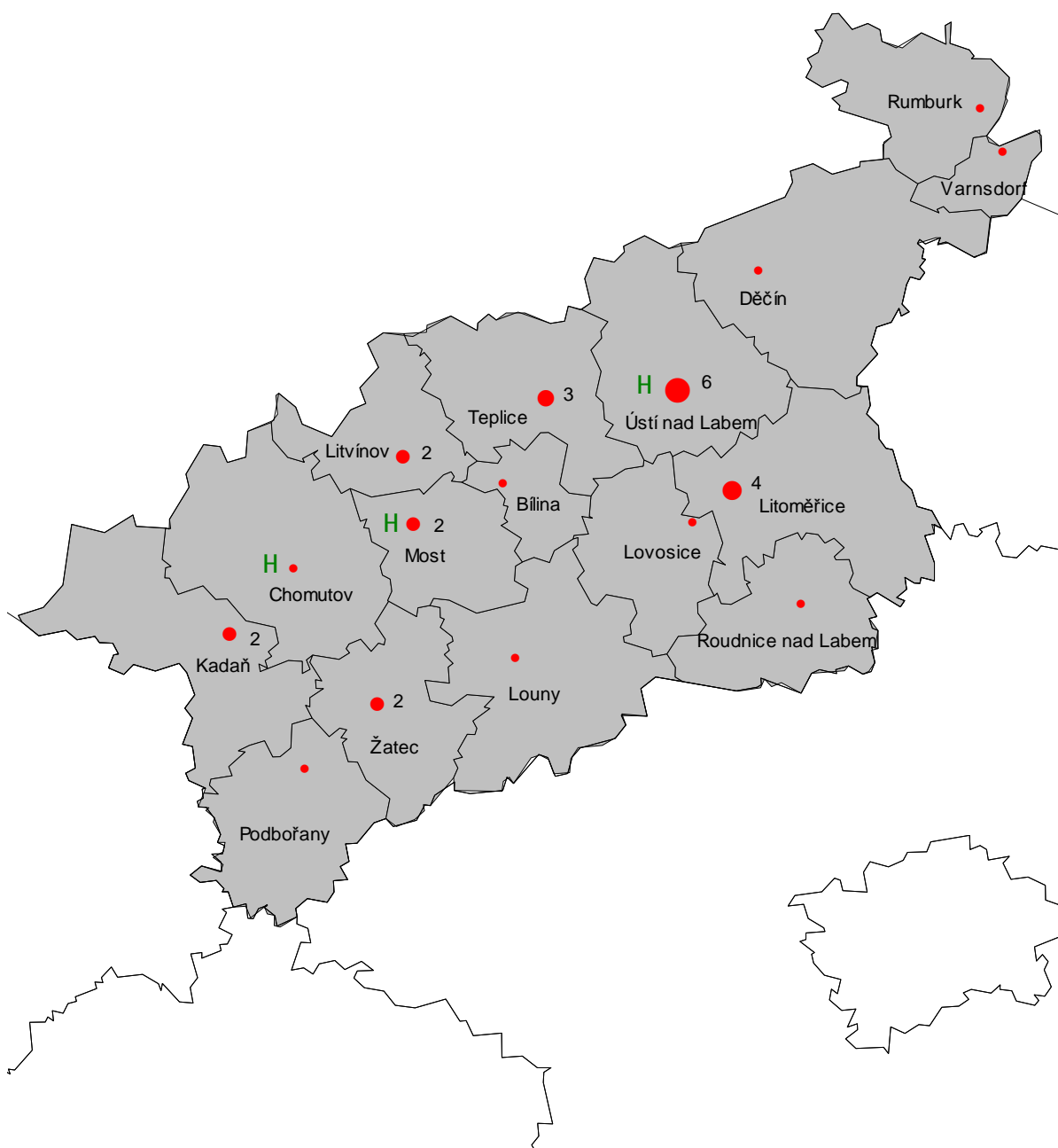
Lůžková péče v oboru TRN byla pacientům k dispozici na 3 nemocničních odděleních. Oproti roku 2004 se snížil počet lékařů i pracovníků v kategorii ZPBD, průměrný počet lůžek a počet hospitalizovaných. Výrazně se snížil prostoj lůžek a byl hluboko pod průměrnou hodnotou v ČR.

Značky v tabulkách

- Ležatá čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
- Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů

Zpracoval: Ing. Jan Brož
ÚZIS ČR, Ústecký krajský odbor
Pařížská 227/20
400 01 Ústí nad Labem
tel.: 475 237 455
broz@uzis.cz
www.uzis.cz

Sít' zdravotnických zařízení poskytujících ambulantní péči v oboru TRN dle obcí s rozšířenou působností (ORP)

Pozn.: Na mapě je znázorněna síť obcí, ve kterých se nacházela zdravotnická zařízení včetně detašovaných pracovišť. Počet míst poskytovatelů zdravotnické péče je vyšší než v tabulce 1, protože v tabulce jsou zahrnuty právní subjekty bez detašovaných pracovišť.

- - pozice značky zobrazuje sídlo ambulantních zařízení
- 6 - počet ambulantních zařízení v daném místě, údaj je zobrazen v případě hodnoty > 1
- H - lůžková péče

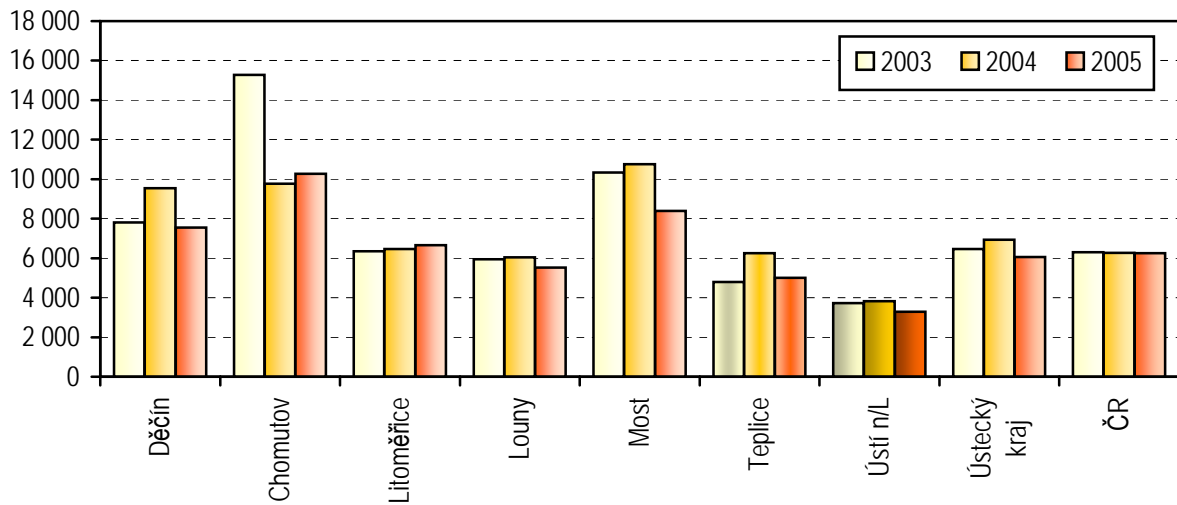
**Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči
dle druhu zdravotnických zařízení a dle území**

	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	skladba lékařů v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
dle poskytovatele péče								
Ambulantní část lůžkových ZZ	9	9,37	32,37	21,75	56 137	1 756	31,98	5 991,1
Samostatné ordinace lékařů specialistů	17	18,43	63,66	27,91	106 483	3 682	60,67	5 777,7
Ostatní ambulantní ZZ	3	1,15	3,97	3,18	12 905	477	7,35	11 221,7
Ústecký kraj	29	28,95	100,00	52,84	175 525	5 915	100,00	6 063,0
dle území (okresu)								
Děčín	3	4,00	13,82	6,00	30 204	998	17,21	7 551,0
Chomutov	3	2,32	8,01	4,00	23 824	1 136	13,57	10 269,0
Litoměřice	6	5,30	18,31	10,43	35 278	881	20,10	6 656,2
Louny	4	3,00	10,36	6,36	16 590	603	9,45	5 530,0
Most	4	2,70	9,33	5,05	22 666	950	12,91	8 394,8
Teplice	3	5,10	17,62	6,60	25 491	671	14,52	4 998,2
Ústí nad Labem	6	6,53	22,56	14,40	21 472	676	12,23	3 288,2
Ústecký kraj	29	28,95	100,00	52,84	175 525	5 915	100,00	6 063,0
Česká republika	305	336,87	x	670,02	2 105 120	102 557	x	6 249,1

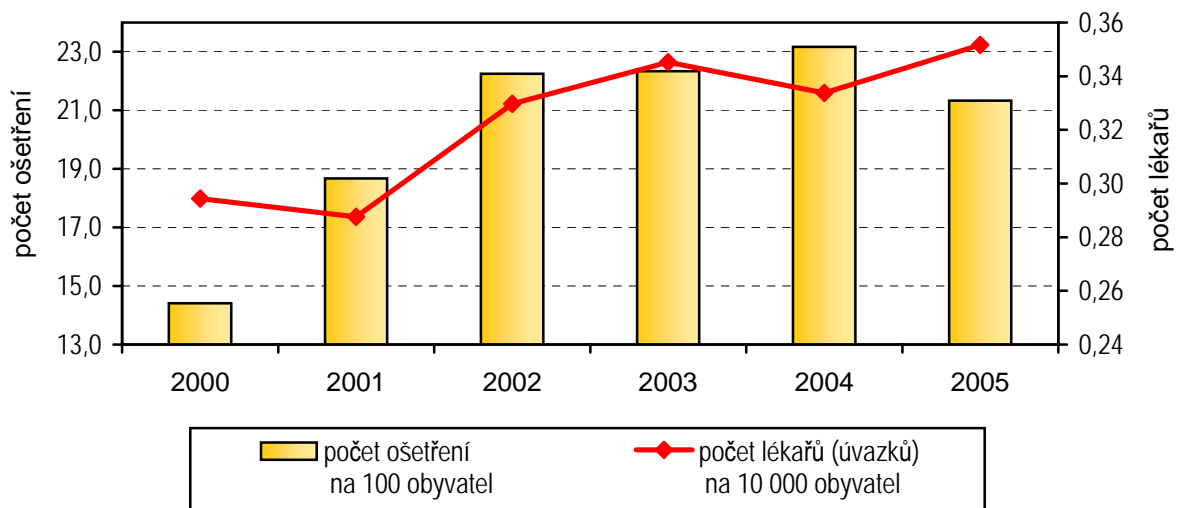
¹⁾ Součet úvazků, vč. smluvních

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5 - § 21

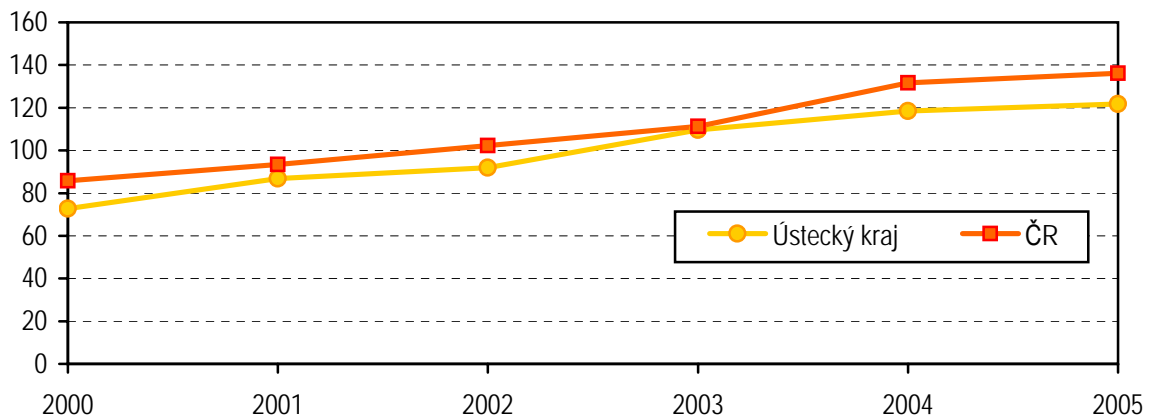
**Počet ošetření - vyšetření na lékaře
v letech 2003 - 2005**

**Počet ošetření a počet lékařů v oboru TBC a respiračních
nemocí v letech 2000 - 2005**

**Počet dispenzarizovaných pacientů
pro astma bronchiale na pracovištích TRN
na 10 000 obyvatel v letech 2000 - 2005**

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění

Onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet dispenzarizovaných osob						
	kraj						ČR na 10 tis. obyvatel
	celkem	z toho				na 10 tis. obyvatel	
		ženy	děti (0-14 let)	nově přijati ¹⁾ muži	nově přijaté ¹⁾ ženy		
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33, C34.0-9, C39.9)	1 041	274	-	266	89	12,65	16,29
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	164	58	-	39	15	1,99	1,66
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2-4, D19.0)	336	153	-	29	20	4,08	4,00
Zánětlivá onemocnění plic (J12-J18, J85.0-2)	3 537	1 538	204	524	419	42,97	41,15
CHOPN (chronická bronchitis, emfyzém) (J41.0-8, J42, J43.0-9, J44.0-9)	23 685	9 150	37	1 088	888	287,73	230,12
stadium 0 - rizikové	8 484	2 128	37	207	241	103,06	49,37
stadium 1 - lehké	4 461	2 019	-	247	153	54,19	55,41
stadium 2 - střední	5 983	2 840	-	384	295	72,68	67,56
stadium 3 - těžké	3 360	1 574	-	178	138	40,82	40,64
stadium 4 - velmi těžké	1 397	589	-	72	61	16,97	14,89
Astma bronchiální (J45.1-9, J46)	10 016	6 072	365	527	698	121,68	136,17
stupeň 1 - intermitentní	2 330	1 416	102	128	165	28,31	33,88
stupeň 2 - lehké perzistující	4 113	2 518	177	231	302	49,97	47,17
stupeň 3 - středně těžké perzistující	2 634	1 567	74	130	173	32,00	42,04
stupeň 4 - těžké perzistující	939	571	12	38	58	11,41	12,13
Bronchiektázie (J47)	214	96	6	22	18	2,60	5,07
Sarkoidóza (D86.0,2)	350	220	-	7	18	4,25	8,05
Pneumokoniózy (J60-J66)	423	84	-	21	4	5,14	13,86
Difuzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0-9, J84.0-9)	269	138	-	17	16	3,27	5,71
Nenádor.onemocnění pohrudnice (J86-J94)	433	145	-	47	25	5,26	8,06
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26-I28)	320	148	-	35	30	3,89	6,58
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68-J80, J96.0-9, J98.0,4,6-9)	1 643	687	1	164	112	19,96	18,73
Celkem	42 431	18 763	613	2 786	2 352	515,46	495,44

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou dle území

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0-14 let)	celkem	z toho děti (0-14 let)	
Děčín	395	3	340	27	5 063
Chomutov	24	-	872	74	5 214
Litoměřice	416	-	606	18	1 187
Louny	359	-	831	-	3 219
Most	180	1	846	38	4 243
Teplice	243	1	1 301	144	1 655
Ústí nad Labem	185	-	93	17	997
Ústecký kraj	1 802	5	4 889	318	21 578
ČR	33 319	55	29 876	2 237	137 080

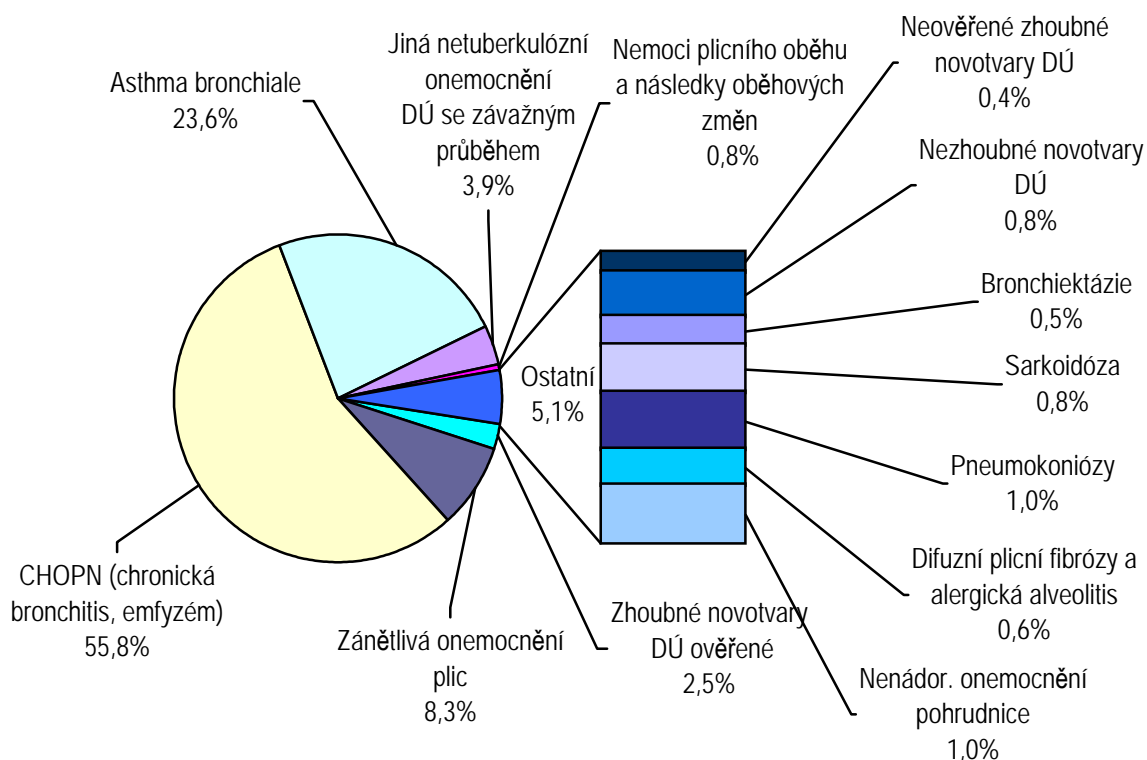
¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přerazují osoby ze skupiny P II (resp. přerazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakterií dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přerazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakterií mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- a) mají závažné přidružené nemoci,
- b) mají závažné přidružené podmínky,
- c) mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakterií.

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakterií

³⁾ Osoby s dysplastickými buňkami ve sputu, osoby s profesionální expozicí kancerogenů a kuřáci s vysokým konzumem cigaret

Struktura dispenzarizovaných pacientů pro vybrané diagnózy

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice	
	kraj	ČR
Počet oddělení	3	43
Počet pracovníků ¹⁾		
lékaři	11,65	184,54
ZPBD ²⁾ celkem	46,38	571,99
sestry ²⁾ u lůžka	42,38	530,49
ZPOD ²⁾	17,00	170,83
Průměrný počet lůžek	158,00	1 608,71
Průměrný denní stav obsazených lůžek		
celkem	95,2	1 168,6
na 1 lékaře	8,2	6,3
na 1 sestru ²⁾ u lůžka	2,3	2,2
Počet lékařů na 100 lůžek	7,37	11,46
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	29,35	35,53
Počet hospitalizovaných	3 394	38 776
Nemocniční letalita	97,5	82,4
Využití lůžek ve dnech	219,8	265,1
Průměrná ošetrovací doba	10,2	11,0
Prostoj lůžek ³⁾	0,7	2,5

¹⁾ Součet úvazků

²⁾ Zdravotničtí pracovníci dle zákona č. 96/2004 Sb.:

ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (§ 5 - § 21)

sestra - všeobecné sestry a porodní asistentky (§ 5 - § 6)

ZPOD - zdravotničtí pracovníci nelékaři pod odborným dohledem nebo přímým vedením (§ 29 - § 42)

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s plicním oddělením v kraji:

Masarykova nemocnice Ústí n/L

Nemocnice Chomutov

Nemocnice Most